# EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

11. november 2004 *

Kohtuasjas C-216/02,

mille esemeks on eelotsusetaotlus EÜ artikli 234 alusel,

mille esitas Verwaltungsgerichtshof (Austria) 23. mai 2002. aasta otsusega, mis saabus Euroopa Kohtusse 12. juunil 2002, menetluses

**Österreichischer Zuchtverband für Ponys, Kleinpferde und Spezialrassen**

*versus*

**Burgenländische Landesregierung,**

menetluses osaleja:

**Österreichischer Shetlandponyzuchtverband,**

* Kohtumenetluse keel: saksa.

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees P. Jann, kohtunikud A. Rosas (ettekandja) ja R. Silva de Lapuerta,

kohtujurist: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
kohtusekretär: vanemametnik M.-F. Contet,

arvestades kirjalikus menetluses ja 4. detsembri 2003. aasta kohtuistungil toimunut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

— Österreichischer Zuchtverband für Ponys, Kleinpferde und Spezialrassen, esindajad: *Rechtsanwältin* C. Böhm, *Rechtsanwältin* M. Breitenecker, *Rechtsanwältin* C. Kolbitsch ja *Rechtsanwalt* H. Vana, keda abistas *Obmann* M. Maier,

— Austria valitsus, esindaja: C. Pesendorfer,

— Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: G. Braun,

olles 15. jaanuari 2004. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

**otsuse**

1 Eelotsusetaotlus käsitleb 11. juuni 1992. aasta otsuse 92/353/EMÜ, milles sätestatakse registreeritud hobuslaste tõuraamatuid pidavate või asutavate organisatsioonide ja ühingute tunnustamise kriteeriumid, artikli 2 lõike 2 esimese taande tõlgendamist (EÜT L 192, lk 63; ELT eriväljaanne 03/12, lk 350).

2 Taotlus esitati Österreichischer Zuchtverband für Ponys, Kleinpferde und Spezialrassen'i (edaspidi „Zuchtverband für Ponys") ja Burgenlandi liidumaa valitsuse vahelises kohtuvaidluses viimase poolt vastu võetud otsuse üle tunnustada Österreichischer Shetlandponyzuchtverband'i (edaspidi „ÖSZV") nimetatud Austria liidumaal Šotimaa ponikasvatajate organisatsioonina. ÖSZV on põhikohtuasjas menetlusse astuja.

## Õiguslik raamistik

### *Ühenduse õigus*

3 Nõukogu 26. juuni 1990. aasta direktiiv 90/427/EMÜ zootehniliste ja genealoogiliste tingimuste kohta ühendusesisesel kauplemisel hobuslastega (EÜT L 224, lk 55; ELT eriväljaanne 03/10, lk 165) määratleb eespool nimetatud tingimused, mida kohaldatakse ühendusesisesele kauplemisele hobuslaste, nende sperma, munarak-

kude ja embrüotega. Nimetatud direktiivi teisest ja kolmandast põhjendusest ilmneb, et sellega püütakse kehtestada ühenduse tasandil hobuslaste ühendusesisese kaubanduse eeskirjad hobuslaste toodangu ratsionaalseks arendamiseks ning sel viisil nimetatud sektori tootlikkuse suurendamiseks, mis kujutab endast ühte sissetulekuallikat osale põllumajandusega tegelevast elanikkonnast. Nimetatud direktiivi neljanda põhjenduse kohaselt sõltuvad selle ala rahuldavad tulemused oluliselt ametlikult heakskiidetud organisatsioonide või ühingute poolt peetavates tõuraamatutes registreeritud hobuslaste kasutamisest. Nimetatud direktiivi viiendas põhjenduses rõhutatakse, et kaubanduse täielikuks liberaliseerimiseks on vaja eelkõige tõuraamatutesse kandmise edasist ühtlustamist.

4 Direktiivi 90/427 artikli 4 lõige 2 sätestab, et komisjon kehtestab tõuraamatuid pidavate ja sisseseadvate organisatsioonide ja ühingute heakskiitmise või tunnustamise kriteeriumid. Artikli 4 lõige 1 määratleb põhimõtted, mida arvestatakse nende otsuste tegemisel, mis võetakse vastu sama direktiivi artiklis 10 sätestatud korras.

5 Sellega seoses võttis komisjon vastu otsuse 92/353, milles sätestatakse registreeritud hobuslaste tõuraamatuid pidavate või asutavate organisatsioonide ja ühingute tunnustamise kriteeriumid. Nimetatud otsuse artiklis 1 sätestatakse, et ametliku tunnustuse saamiseks peavad tõuraamatuid pidavad või asutavad organisatsioonid või ühingud esitama avalduse selle liikmesriigi ametiasutustele, mille territooriumil asub nende peakorter.

6 Otsuse 92/353 artikkel 2 sätestab:

„1. Asjaomase liikmesriigi ametiasutused peavad ametlikult tunnustama iga tõuraamatuid pidavat või asutavat organisatsiooni või ühingut, kui see vastab lisas sätestatud tingimustele.

2. Kui liikmesriigis on ühe tõu puhul juba ametlikult tunnustatud üht või mitut organisatsiooni või ühingut, võivad liikmesriigi ametiasutused uue organisatsiooni või ühingu tunnustamisest keelduda:

— kui see ohustab tõu säilimist või kahjustab olemasoleva organisatsiooni või ühingu tegevust või tõuparandus- või selektsiooniprogrammi, või

— kui seda tõugu hobuslast võib kanda sellise tõuraamatu eriosasse, mida peab organisatsioon või ühing, mis iseäranis selle osa puhul järgib lisa punktis 3b originaaltõuraamatut pidava organisatsiooni või ühingu sätestatud põhimõtteid.

3. Liikmesriigid teavitavad komisjoni kõikidest ametlikest tunnustamistest või tunnustamisest keeldumiste vaidlustamisest.

4. Kui organisatsiooni või ühingut keeldutakse ametlikult tunnustamast, tuleb organisatsioonile või ühingule edastada kirjalikult keeldumise põhjused."

7 Lisaks sätestab otsuse 92/353 artikkel 3, et asjaomase liikmesriigi ametiasutused tühistavad tõuraamatut pidava organisatsiooni või ühingu ametliku tunnustuse, kui kõnealune organisatsioon või ühing ei vasta enam lisas sätestatud tingimustele.

*Siseriiklik õigus*

8 Austrias kuuluvad direktiivi 90/427 ülevõtmine ja sellel direktiivil põhinevate komisjoni otsuste rakendamine liidumaade pädevusse.

9 2. märtsi 1995. aasta Burgenländischen Tierzuchtgesetz'i (põllumajanduslikku karjakasvatust käsitlev Burgenlandi liidumaa seadus, edaspidi „Tierzuchtgesetz") (LGBl 1995/33, redaktsioonis, mis on avaldatud LGBl 2001/32) artikli 9 kolmas osa käsitleb aretusühinguid. Nimetatud artikkel sätestab muu hulgas järgmist:

„1. Liidumaa valitsus on kohustatud tunnustama aretusühingut, kui

1) tema aretusprogramm soodustab aretamist artikli 1 lõike 2 tähenduses,

2) olemasolev populatsioon on aretusprogrammi täitmiseks piisavalt suur,

3) heal tasemel aretamiseks vajalikud personal ja seadmed on kättesaadavad,

4) personali, tehniliste ja organisatsiooniliste tingimuste osas on tagatud, et

a) aretusühingu asukoht on Burgenlandi liidumaa;

b) aretusloomad tähistatakse püsivalt viisil, mis võimaldab neid identifitseerida;

c) tõuraamatut või -registrit peetakse nõuetekohaselt ja sinna tehakse vajalikke sissekandeid;

d) ühingus iga loom, mis arvestades tema põlvnemisliini ja kvaliteeti — sealhulgas välimust — vastab registreerimistingimustele, registreeritakse taotluse korral või mainitakse ja võidakse registreerida tõuraamatusse; Burgenlandi liidumaale toodud loomade suhtes ei kohaldata rangemaid nõudeid kui sealt pärit loomade suhtes, ja

5) nimetatud ühingusse võib kuuluda iga aretaja, kes tegutseb tema õiguskorrale alluva aretusühingu tegelikul ja geograafilisel tegevusalal ja kes täidab selle tegevuse nõuetekohase teostamise tingimusi.

2. Tunnustamistaotlus sisaldab järgmisi dokumente:

[...]

3) aretusprogramm, millest ilmneb aretamise eesmärk, selle meetod, aretamismaht, läbi viidava jõudluskontrolli liik, ulatus ja kasutamisviis;

4) teave aretusprogrammis osalevate põllumajandusettevõtete või aretajate poolt peetavate loomade plaanitava arvu kohta;

5) aretusühingu korral:

a) õiguslikku alust puudutavad dokumendid, millest ilmneb ühingu tegelik ja geograafiline tegevusala;

b) tõuraamatut puudutavad reeglid, millest nähtuvad tingimused, mida eeldab tõuraamatu eri osade täitmine.

[...]

3. Tunnustamismenetluses kuulatakse ära aretusühingud, mille tegelik ja geograafiline tegevusala kattub täielikult või osaliselt lõike 2 punkti 5 alapunktis a sätestatuga.

[...]

5. Kui ühe tõu jaoks on juba olemas üks või mitu tunnustatud aretusühingut, keeldub liidumaa valitsus uue aretusühingu tunnustamisest, kui see ohustab tõu säilimist või olemasoleva ühingu aretusprogrammi."

## Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

10 Zuchtverband für Ponys on vastavalt Tierzuchtgesetz'i sätetele alates 14. augustist 1997 Burgenlandi liidumaal tunnustatud kui Šotimaa ponikasvatajate organisatsioon.

11 ÖSZV taotles 1997. aastal samuti Burgenlandi liidumaa valitsuselt, kes on selles valdkonnas pädev ametiasutus, enda tunnustamist Šotimaa ponikasvatajate organisatsioonina.

12 Zuchtverband für Ponys kuulati ära sellele järgnevas haldusmenetluses. Ta vaidles ÖSZV tunnustamisele vastu ja väitis, et see kahjustaks tõu säilimist, tema toimimist olemasoleva ühinguna ning tema tõuparandus- ja selektsiooniprogrammi.

13 Kohaldades Tierzuchtgesetz'i artiklit 9, tunnustati 30. aprilli 2001. aasta otsusega ÖSZV-d Burgenlandi liidumaal vastavalt kindlaksmääratud aretusprogrammile ja kestusega kümme aastat.

14 Zuchtverband für Ponys esitas selle otsuse peale hagi Verwaltungsgerichtshof'ile. Burgenlandi liidumaa valitsuse arvates ei ole ta siiski ÖSZV tunnustamismenetluses pool ega oma õigust nimetatud otsuse vaidlustamiseks.

15 Verwaltungsgerichtshof selgitab, et hagi vastuvõetavuse kohta otsuse tegemiseks peab kõigepealt uurima, kas põhikohtuasja hagejal on seadusega kaitstud õigus sellele, et keeldutakse uue aretusühingu tunnustamisest, kui teatavad tingimused on täidetud.

16 Ta täpsustab, et kui kohaldada üksnes siseriiklikku õigust, peaks hagi rahuldamata jätma, ilma et oleks võimalik analüüsida küsimust, kas ÖSZV tunnustamine aretusühinguna ohustab tõu säilimist või põhikohtuasja hageja tõuaretusprogrammi. Muid õigusnorme puudutava Verwaltungsgerichtshof'i väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tähendab õigusnorm, mis annab kellelegi üksnes õiguse olla haldusmenetluses ära kuulatud, et asjaomane isik ei ole nimetatud haldusmenetluses pool. Haldusmenetlust reguleerivas Austria õiguses on pooleks olemine protsessuaalne vahend õiguslike nõuete esitamiseks. Isiku menetluspoolena tunnustamata jätmisel puudub nimetatud isikul õigus nõuda haldusasutuselt teatavat liiki otsuse vastuvõtmist ja seejärel haldusasutuse poolt vastu võetud otsust kohtus vaidlustada.

17 Zuchtverband für Ponys väidab, et ühenduse õigus annab talle seadusega kaitstud õiguse esiteks selleks, et kontrollitaks, kas ÖSZV tunnustamine kahjustab tõu säilimist või olemasoleva ühingu aretusprogrammi, ning teiseks, kui see nii on, peaks haldusasutus tunnustamisest keelduma. Tema seisukoht tugineb direktiivile 90/427 ja otsusele 92/353.

18 Verwaltungsgerichtshof ei välista, et Zuchtverband für Ponys võiks põhjendada oma seisukohta otsusega 92/353. Ta märgib, et alates 6. oktoobri 1970. aasta otsusest kohtuasjas 9/70: Grad, EKL 1970, lk 825, on Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika tunnustanud isikute võimalust tugineda siseriiklikes ametiasutustes ja kohtutes otsusele, mille adressaadid on liikmesriigid, samadel tingimustel nagu direktiivi puhul.

19 Seoses küsimusega, kas otsuse 92/353 artikli 2 lõige 2 on piisavalt tingimusteta ja täpne, et üksikisik saaks sellele vahetult tugineda, on Verwaltungsgerichtshof'il mitu märkust.

20 Verwaltungsgerichtshof'i arvates võib selles sättes sisalduv tegusõna „võivad" tähendada, et liikmesriikidel on võimalus vabalt otsustada, kas uue ühingu tunnustamisest keelduda, kui tunnistamine ohustab tõu säilimist või kahjustab olemasoleva organisatsiooni või ühingu tegevust või tõuparandus- või selektsiooniprogrammi. Sellisel juhul ei oleks Zuchtverband für Ponys'el õigust otsusele 92/353 vahetult tugineda.

21 Verwaltungsgerichtshof arvab sellegipoolest, et tegusõna „võivad" kasutades võidakse liikmesriikidele oletatavasti jäetud tegutsemisvabadus kõrvaldada ühenduse õiguse muude sätetega. Ta meenutab, et 16. septembri 1999. aasta otsuses kohtuasjas C-435/97: WWF jt, EKL 1999, lk I-5613, on Euroopa Kohus järeldanud, et nõukogu 27. juuni 1985. aasta direktiivi 85/337/EMÜ teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta (EÜT L 175, lk 40; ELT eriväljaanne 15/01, lk 248) artikli 4 lõikega 4 liikmesriikidele antud kaalutlusõigust piirab selle direktiivi artikli 2 lõige 1.

22 Isegi kui peaks järeldama, et otsuse 92/353 artikli 2 lõige 2 annab liikmesriikidele kaalutlusõiguse, tekiks siiski küsimus, kas liikmesriik võib ühenduse õiguse põhimõtteid arvestades sätestada tingimusi uute ühingute tunnustamisest keeldumiseks, andmata olemasolevatele ühingutele seadusega kaitstud õigust selleks, et tunnustamisest keeldutakse.

23 Tõu säilimise ohu võimaluse osas kahtleb Verwaltungsgerichtshof, kas olemasolev ühing võiks tugineda seadusega kaitstud õigusele tunnustamisest keeldumiseks. Otsene seos tunnustamisest keeldumise ja olemasoleva ühingu huvide vahel puudub.

24 Verwaltungsgerichtshof tuletab samuti meelde, et vastavalt Euroopa Kohtu praktikale ei või direktiiv ise luua üksikisikule kohustusi ja järelikult ei saa sellele tugineda üksikisiku vastu (14. juuli 1994. aasta otsus kohtuasjas C-91/92: Faccini Dori, EKL 1994, lk I-3325). Ta märgib sellega seoses, et otsuse 92/353 artikli 2 lõige 2 ei piira olemasolevatele ühingutele eelise andmist, millele nad võivad liikmesriigi suhtes tugineda. Nimetatud säte näib panevat ka kohustuse tunnustamist taotlevale aretusühingule, sest juhul kui artikli 2 lõike 2 esimeses taandes sätestatud tingimused on täidetud, keeldutakse nende tunnustamisest. Verwaltungsgerichtshof järeldab vaatamata sellele, et ta ei saa järeldada kindlalt, kas seda liiki „kohustus" on Euroopa Kohtu praktika tähenduses „üksikisiku kohustus".

25 Tema arvates sedastatakse Euroopa Kohtu praktikas, et direktiiv võib luua üksikisikutele kaudseid kohustusi. Ta viitab sellega seoses 11. augusti 1995. aasta

otsusele kohtuasjas C-431/92: komisjon *v.* Saksamaa, EKL 1995, lk I-2189, edaspidi „Großkrotzenburg'i kohtuotsus", ja 22. juuni 1989. aasta otsusele kohtuasjas 103/88: Fratelli Costanzo, EKL 1989, lk 1839.

26 Lisaks analüüsib Verwaltungsgerichtshof küsimust, millisel määral mõjutab ühenduse õigus siseriiklikku menetlusõigust ja siseriiklikke kohtualluvuse sätteid. Arvestades Tierzuchtgesetz'i artikli 9 lõike 3 ühemõttelist sõnastust, ei ole Austria õigust võimalik tõlgendada selliselt, et juba olemasoleval aretusühingul oleks õigus esitada kaebust otsuse peale, mille haldusasutus on vastu võtnud uue tõuaretusühingu tunnustamismenetluses. Euroopa Kohtu praktikal (7. juuli 1981. aasta otsus 158/80: Rewe, EKL 1981, lk 1805) põhineva Austria õiguskirjanduse kohaselt on ühenduse õigusega ettenähtud erireegli puudumisel liikmesriikide kohustus sätestada õiguskaitsevahendid, mis võimaldavad üksikisikutel teostada ühenduse õigusest tulenevaid õigusi. Liikmesriikide autonoomia austamine tähendab, et menetluse ja kohtualluvuse puhul ei või ühenduse õigust kohaldada siseriiklike õigusnormide asemel.

27 Käesoleval juhul on Austria seadusandja kujundanud aretusühingute ja -organisatsioonide protsessuaalse seisundi selliseks, et nad ei saa menetluse algatamiseks pöörduda Verwaltungsgerichtshof'i poole. Kuigi otsuse 92/353 artikli 2 lõike 2 esimene taane andis olemasolevatele ühingutele õiguse nõuda selle sättega ettenähtud tingimuste täitmist, puudub Austrias käesoleval juhul asjaomasel õigusel kohtulik kaitse.

28 Verwaltungsgerichtshof'i arvates ei ole selline lõpptulemus rahuldav ning seda ei saa tuletada Euroopa Kohtu praktikast (24. septembri 1998. aasta otsus kohtuasjas 76/97: Tögel, EKL 1998, lk I-5357, ja 4. märtsi 1999. aasta otsus kohtuasjas

C-258/97: HI, EKL 1999, lk I-1405). Ühenduse õigusel põhinev kaebus oleks võimalik esitada Verwaltungsgerichtshof'ile, mis on siseriiklik kohus, kellel on üldiselt pädevus siseriiklikul õigusel põhinevaid samaliigilisi kaebusi lahendada.

29 Eespool toodut arvestades otsustas Verwaltungsgerichtshof kohtumenetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas [...] otsuse 92/353 [...] artikli 2 lõike 2 esimene taane annab olemasolevale organisatsioonile (ühingule) õiguse nõuda, et pädev ametiasutus keelduks uue organisatsiooni (uue ühingu) tunnustamisest, kui uue organisatsiooni (ühingu) tunnustamine ohustab tõu säilimist või kahjustab olemasoleva organisatsiooni või ühingu tegevust või tema tõuparandus- või selektsiooniprogrammi?

2. Kas otsuse [92/353] artikli 2 lõike 2 esimene taane takistab sellise siseriikliku sätte kohaldamist, mille kohaselt

a) olemasolevale organisatsioonile või ühingule antakse üksnes õigus olla pädeva ametiasutuse poolt uue organisatsiooni (ühingu) tunnustamismenetluses ära kuulatud, kuid mitte õigust nõuda, et uue organisatsiooni (ühingu) tunnustamisest keeldutaks põhjusel, et uue organisatsiooni (ühingu) tunnustamine ohustab tõu säilimist või kahjustab olemasoleva

organisatsiooni või ühingu tegevust või tõuparandus- või selektsiooniprogrammi, ja

b) ei tunnustata olemasoleva organisatsiooni või ühingu õigust vaidlustada tunnustamist kohtus (Verwaltungsgerichtshof) vaatamata tema vastuväidetele?"

**Esimene küsimus**

30 Oma esimese küsimusega ja esimese küsimuse teise osaga küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult sisuliselt seda, kas otsuse 92/353 artikli 2 lõike 2 esimest taanet peab tõlgendama selliselt, et kui esineb üks või mitu selles sättes mainitud asjaolu, siis kas teatavate hobuslaste jaoks juba ametlikult tunnustatud või heaks kiidetud organisatsioonid või ühingud võivad nõuda pädevatelt ametiasutuselt, et nad keelduksid tunnustamast või heaks kiitmast tõuraamatuid pidavat või asutavat uut organisatsiooni või ühingut.

31 Esiteks tuleb meenutada, et otsuse 92/353 artikli 2 lõike 1 alusel peavad asjaomase liikmesriigi pädevad ametiasutused ametlikult tunnustama iga tõuraamatuid pidavat või asutavat organisatsiooni või ühingut, kui see vastab sama otsuse lisas sätestatud tingimustele.

32 Nagu nimetatud sätte ja ka direktiivi 90/427 põhjendustest ilmneb, on tõuraamatuid pidava või asutava uue organisatsiooni või ühingu ametlik tunnustamine üldreeglina vastavuses hobuslaste ühendusesisest kaubandust puudutava ühenduse õigusega taotletud eesmärkidega. Registreeritud hobuslaste aretamise soodustamist ja ühendusesiseses kaubanduses nendega kauplemise arendamist puudutavad eesmärgid eeldavad, et ühenduse erinevates liikmesriikides on piisavalt organisatsioone, mis on võimelised pidama tõuraamatuid, milles saab registreerida kasvava arvu hobuslasi.

33 Kuigi soodustatakse tõuraamatuid pidavate või asutavate uute ühingute või organisatsioonide ametlikku tunnustamist ja heakskiitmist, nõutakse ühenduse õiguses siiski, et iga ühing või organisatsioon peab vastama selle otsuse lisas sätestatud tingimustele, nagu tuleneb otsuse 92/353 artikli 2 lõike 1 sõnastusest. Muu hulgas tuleneb direktiivi 90/427 artikli 4 lõike 1 punktist a, et tõuraamatuid pidavate või neid sisseseadvate organisatsioonide ja ühingute tunnustamine või heakskiitmine peab toimuma vastavalt originaaltõuraamatut pidava organisatsiooni või ühingu sätestatud põhimõtetele.

34 Otsuse 92/353 artikli 2 lõike 2 osas tuleb sedastada, et selle sätte peamine eesmärk on jätta liikmesriikide pädevatele ametiasutustele kaalutlusõigus, mis võimaldab neil artikli 2 lõike 2 esimeses või teises taandes nimetatud olukorras jätta rahuldamata tunnustamistaotlus, mille on esitanud uus ühing või organisatsioon isegi juhul, kui otsuse lisas sätestatud tingimused on täidetud, nagu Austria valitsus ja komisjon on põhjendatult järeldanud. Nimetatud asjaolusid arvestamata ja asjaomase otsuse artikli 2 lõike 1 kohaselt on pädevad ametiasutused kohustatud tunnustama iga organisatsiooni ja ühingut, mis täidab lisas sätestatud tingimusi.

35 Otsuse 92/353 artikli 2 lõike 2 esimeses taandes määratletakse selgelt asjaolud, mille puhul liikmesriigi pädevad ametiasutused võivad uue organisatsiooni või ühingu tunnustamisest keelduda. Need on olukorrad, kus asjaomases liikmesriigis on juba üks või mitu ametlikult tunnustatud organisatsiooni või ühingut ühe hobuslase tõu jaoks ja uue organisatsiooni või ühingu tunnustamine võib ohustada tõu säilimist või kahjustab olemasoleva organisatsiooni või ühingu tegevust või tõuparandus- või selektsiooniprogrammi.

36 Vastupidiselt Zuchtverband für Ponys'e väitele ei saa otsuse 92/353 artikli 2 lõike 2 esimest taanet tõlgendada selliselt, et sellega antakse olemasolevale ühingule subjektiivne õigus nõuda pädevatelt ametiasutustelt, et nad keelduksid uue ühingu või organisatsiooni taotletud tunnustamisest, kui on tõendatud nimetatud sättega ette nähtud ühe või mitme asjaolu esinemine. Kui selline tõlgendus oleks vastuvõetav, võetaks sellega ära kaalutlusõigus, mida otsuse 92/353 artikli 2 lõikega 2 on tahetud liikmesriikide pädevatele ametiasutustele jätta.

37 Esimesele küsimusele tuleb vastata selliselt, et otsuse 92/353 artikli 2 lõike 2 esimest taanet tuleb tõlgendada selliselt, et kui on tõendatud selles sättes mainitud ühe või mitme asjaolu esinemine, ei ole ühe hobuslaste tõu jaoks juba ametlikult tunnustatud või heakskiidetud organisatsioonidel või ühingutel õigust nõuda pädevatelt ametiasutustelt, et nad keelduksid sama tõu jaoks tõuraamatut pidava või asutava uue ühingu või organisatsiooni tunnustamisest või heakskiitmisest.

## Teine küsimus

38 Oma teise küsimuse teise osaga küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult sisuliselt seda, kas ühenduse õigusega on vastuolus liikmesriigi õigus, millega jäetakse olemasolevad ühingud ja organisatsioonid ilma õiguskaitsevahenditest nimetatud siseriiklike pädevate ametiasutuste tunnustamisotsuste vaidlustamiseks.

39 Esimese küsimuse vastusest järeldub, et kui tõendatakse artikli 2 lõike 2 esimeses taandes nimetatud ühe või mitme asjaolu esinemine, ei ole ühe hobuslaste tõu jaoks juba ametlikult tunnustatud või heakskiidetud organisatsioonidel või ühingutel õigust nõuda pädevatelt ametiasutustelt, et nad keelduksid sama tõu jaoks tõuraamatut pidava või asutava uue ühingu või organisatsiooni ametlikust tunnustamisest või heakskiitmisest.

40 Käesoleval juhul ja kohtujuristi ettepaneku punktides 38–40 esitatud põhjendustest tulenevalt tuleb vastata, et ühenduse õigusega ei ole vastuolus liikmesriigi õigus, millega olemasolevad ühingud ja organisatsioonid, kes on esitanud uue ühingu või organisatsiooni tunnustamise osas vastuväiteid, jäetakse ilma õiguskaitsevahenditest siseriiklike pädevate ametiasutuste poolt vastu võetud tunnustamisotsuste vaidlustamiseks.

## Kohtukulud

41 Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik

kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, v.a poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. **Komisjoni 11. juuni 1992. aasta otsuse 92/353/EMÜ, milles sätestatakse registreeritud hobuslaste tõuraamatuid pidavate või asutavate organisatsioonide ja ühingute tunnustamise kriteeriumid, artikli 2 lõike 2 esimest taanet tuleb tõlgendada selliselt, et kui on tõendatud selles sättes mainitud ühe või mitme asjaolu esinemine, ei ole ühe hobuslaste tõu jaoks juba ametlikult tunnustatud või heakskiidetud organisatsioonidel või ühingutel õigust nõuda pädevatelt ametiasutustelt, et nad keelduksid sama tõu jaoks tõuraamatut pidava või asutava uue ühingu või organisatsiooni tunnustamisest või heakskiitmisest.**

2. **Ühenduse õigusega ei ole vastuolus liikmesriigi õigus, millega olemasolevad ühingud ja organisatsioonid, kes on esitanud uue ühingu või organisatsiooni tunnustamise osas vastuväiteid, jäetakse ilma õiguskaitsevahenditest siseriiklike pädevate ametiasutuste poolt vastu võetud tunnustamisotsuste vaidlustamiseks.**

Allkirjad